

լորովին օտար է առաջադրել գործածութիւնը: Բնական է որ ընդերայ վերջոյնեալ Տարբխային բարբորքումը շուտով յառաջ կու գայ այսպիսի անձանց վախ, որով այսպիսի անձինք զերեք շրջապատող Տոսերէ՝ շատ մեզը Տեաւորութեամբ իսկ կը նեղուին:

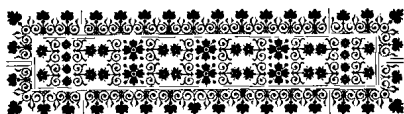
Ահապ մաքրելու ասեմ ամենէն աւելի միտ գնելու է երկու առամանց մէջի միջոցին, քան թէ արտաքին շիտակ կողմով. վասն զի կերակրոյ ժամանակ իւր առամունքը կարգաւորեալ եղաւ նաեւ գործածող, հացին կողինձն ալ ուտելու, ծամելու սովորութիւն ունեցող անձին առամանց դրսի կամ արտաքին կողմէն արդեն ասով կը մաքրուի: Ահա անհրաժեշտ մաքրելու համար՝ առամանքը անհրաժեշտ է: Առամանքը չէ թէ միայն հորիզոնական ուղղութեամբ ձախէն ալ եւ օրէն ձախ քսելու է, այլ միանգամայն վարէն վերէն եւ վերէն վար, ըստ որում ակունք վայրէ կամ վերէն: Այս եղանակաւ առամանց մէջ մնալ ցած կերակրող մնացորդք կը հեռացուին: Առամանքը ասպակս գործածելու վարժող սեղանաւ կիցներուն տարակալէ չ'ըլլար իւր տեղից ասամանակիտիտով: Ար պատահի երբեք՝ որ մեկ թեւը եւ այլն ի իսկ առամանց ետանկին խոռոչներուն մէջ կը մտնեն եւ առամանքով կամ բերանը պարզ լուսւով չեն ելլեր, եւ զերմութեան եւ ինտանութեան աղբիւրութեան ներքեւ գիւրաւ կը փախն. ուստի սոյն միասակար իրեն Տեաւցընելու համար կրնայ առամանակիտ գործածուիլ, բայց զգուշանալու է այս գործողութիւնը սովորական եւ ուրիշներուն առջեւ կատարելէ:

Պէտք ենք խոտովանիլ թէ կ'ըլլայ երբեմն որ ակունքներ լաւ դարմանելէն վերջն ալ՝ ցտակեր, փութութիւն եւ այլն անպակաս կ'ըլլայ: Դարձեալ կան մարդիկ՝ որ իրենց կենացը մէջ առամանքը գործածած չեն եւ ոչ փձացած ակունայ մ'ունին: Այս երկու դէպքերն ի միասին մեր առջեւը ներկայանալով՝ կրնային ցուցնել առամանց տարաւած ինձանց օգուտ չունենալը: Բայց հետեւեալ կէտն անմտապիլ թողուլ չենք կրնար: Ամէն ինձամբ տանելով հանդերձ՝ քանի մը սնամէջ ակունայ ունեցող անձի մը փձակն ապահով վատթարագոյն կ'ըլլար, եթէ սոյն հոգը անձամբ չըլլար: Ամէն ակունայ նոյն չէ: Այդտակ եւ մեկտաքոյն ակունքները դիւրաւ կը թափին: Այսպիսի ակունքներ՝ եթէ չեն հոգացուիր, 20—30 տարուան մէջ բոլորովին կը փձանան: Մեծ ինձամբ օգնուող կարենին այսպիսի ակունքները գէթ չնչին կորստով կարելի է մինչեւ ծերութիւն գործածել: Գեղնագոյն ակունքներ թէ եւ

շատ ամուր են, սակայն անեղծական չեն. ուստի ասոնք ալ՝ եթէ մաքուր պահելու փոյթ չտարուի, ապականելու են՝ անպակ կ'ըլլան:

Ահա անհրաժեշտ առամանքով մաքրելու ժամանակ ընդերք կ'արհեստ, ինչպէս կ'առարկեն ոմանք ճշգրտեմամբ, բայց ընդերքն առամանքի գործածութեամբ կը կարծրանայ եւ կը զօրանայ: Ահա անհրաժեշտ է որ անգամ մ'ըստ պատշաճի առամանքով մաքրուին, գրեթէ երեք ընդերքը չ'արհեստի: Եթէ այս գործողութիւնն օր մ'ալ զանց առնուելու ըլլայ, երկրորդ օրը ընդերքը շատ փափկացած եւ քովը խմորիչ նիւթեր ժողոված ըլլալուն՝ դիւրաւ կ'արհեստ: Եւստ արհեստը ընդերքն անեղծողներուն խորհուրդ կու տրուի՝ որ օրն երկու անգամ առտու եւ իրեկուն իրենց առամանքն առամանքով մաքրեն: Առամանքի գործածութեան դէմ կ'առաջադիւրդարձեալ թէ ասով առամանք իրենց փայլը կը կորսնցնեն, որ բոլորովին սխալ է: Փայլը կրնայ ժամանակաւ քիչ մը տկարանալ՝ այսպէս ըսելու համար՝ մաշելով, բայց բոլորովին փայլը կորսնցնելը՝ նոյն իսկ օրն երկու անգամ մաքրելով, այդ անհրաժեշտ է: Վասն զի մարդուս կենանքն այնչափ չ'երկարիւր՝ որ փայլը ընդուր բոլորովին:

Յայս փայլը ըստածներէն աւելի Տեաւորութիւնն որ առամանքն ու բերանը մաքուր պահելով՝ առամունք ալ ցտուր ծերութիւն ուլ կը մնան: Գեղեցիկ ակունայ՝ բախտ մըն է. որը ակունայ՝ արդիւնք:

ՅՈՒՆԱՆԵՐ

ՆԱԽԸՆԴԻՐԵ

Ճողոնի անձնանց:

Սովորութիւնը շատ բանի կարող է. սովորութիւնն է՝ որ անձրեւնող կրէն եւ ասով ձեռնապաշտ գործածութեան տրգելքն անգագելի կ'ընէ: Գերմանացի ճարտար մը կ'ուզէ այս դժուարութեան առջեւն անտուլ, առաջարկելով այնպիսի անձրեւնող մը, որ կրնայ ծալուիլ եւ ամենայն դիւրութեամբ գրգռանի մէջ գրուիլ: Ահիկայ կրնայ ուղուած ժամանակի բացուիլ եւ պրկուիլ մամուռաբապէս այս վանճանաւ շինուած դիւրարի մը վայր, ինչպէս գլխարկը՝ նոյնպէս անձրեւնոցն պնդու տեղաւորուած են՝ որ հոգոյն հարուածող ըստ բաւականի կ'ընդգրկմանն եւ մշ անձրեւնոցին եւ մշ ալ նոյնը կրող գլխին միտս կրնայ հասնիլ: Ունեցած մեծ յարմարութեամբն՝ կրնանք ապահով ըլլ

լալ՝ որ մարդս կրնայ ոչ ունենալ իւր ձեռքը վրայ աղաւտ տրամադրութիւն ընել: Բայց ասկէ՝ հովանոցին գլխին մատուցած պաշտպանութիւնը մեծապէս է. որովհետեւ հովանոցն զիտարկին անմիջապէս վրան կը յենան, եւ ամենայն ուղղութեամբ հաւասարապէս եւ միեւնոյն ժամանակ կը ծածկէ:

Ճրայնացող մը ճոր գիւտը:

Ճարտուն կը գրեն B. B. C. լրագրոյն՝ արձառնացի երիտասարդ գիտնական մը, որուն տնունն է՝ Ազուրիզալու-Գիւրի-Նիխոմ-Սանտուբանդո-Քիուպիլըու, բոլորովին նոր եղանակ մը գտած է գունակուր լուսանկար առնելու: Կը յուսանք, կ'ընէ նոյն լրագրին, որ յիշեալ գիտնականը չի հետեւիր Յակոբի օրինակին, եւ իւր գիւտն իւր անուամբը չի կոչեր՝ Ազուրիզալու-Քիւրի-Նիխոմ-Սանտուբանդո-Քիուպիլըու-տիպ:

ՏՆՏԵՍՈՒԿԱՆ

Փայտն որդնահարոյթ ծննէ պահպանելու միջոց:

Ատաղիթ կամ ուրիշ ինչեւիցէ փայտն՝ որդնահարոյթ ծննէ կը պահպանուի եթէ ծխոյ մէջ շորցուի: Այս վախճանի առելի գիւրին եղանակաւ հասնելու համար՝ պէտք է փայտի իւրաքանչիւր կտորիցը կանգուն կեցնելը, բայց լոյնպէս որ հաստ ծայրը վեր, իսկ բարակ ծայրը վար ըլլայ: Այս գրիւք զետեղեալ փայտերը՝ եթէ ոգուէտ աեղ մը դրուին կամ՝ զէթ խոնաւութենէ զգալացողին, ինչպէս բազմաթիւ փորձեր ցուցան են, ցորլափ նոյն գրիւք մէջ կը ձնան՝ ոչ միայն օրգրէր յարաւուր՝ շնն կրեր, այլ՝ նոյն իսկ անոցն մէջ գտնուած օրգրերն ալ իսկոյն կը սառնին:

Մագնիտ խնամքը:

Մագնիտ ձեռնարկուն ու թափուելուն առջեւ առնելու մի միջոց՝ բնականաբար աւելցող մարմինը լաւ դարմանելն է. Գիտնէր թէ մէն մի մաղ նուր ջիւղ մ'են նուր երակ մ'ունի: Երբ մաղին ջիւղն իւր կենսական զորութիւնը կը կորուցնէ՝ մաղը կը թափի. իսկ եթէ երակը փնտնայ՝ մաղը կը ձեռնարկայ: Ահա ասկէ կը տեսնուի՝ արտաքին միջոցաց անօգուտ ըլլալն. աստի կապարեայ խոզանորայ, նոյնպէս եւ կապարեան լուրջ գործածութիւնն եթէ ոչ անօգուտ, զէթ աննշան են իրենց վայրկեանական ազդեցութեամբը: Ըստ առելի կրնայ նպաստել՝ մագնիտն շղթին ու երակները զօրացնող նիւթով մը կանոնաւորապէս զլուծել լուսանուն կամ օծելը. վրան զի այսպիսի լուսամբը զիւրին մօրթին ծակաթիւններ կը գրգռէ եւ առաւել են ազդեւորւն հետ կը միանան: Մագնիտն ձեռնարկալ միայն արեան արիւտութենէն կախում ունենալովն՝ բժշկաց օգնութեան դիմելու է: Ամեն ներքի վախճանադրին ըլլալէն զատ՝ միշտ գծուալութիւն կը պատճառէ, վրան զի մագնիտն անշուշտ փայտաւորաւ՝ յաճախ պէտք է կրկնել: Չմոռնալ յիշեալ ալ՝ որ ներկերէն շատերն իրենց փաստականութեամբ՝ մագնիտ թափուելուն պատճառ կ'ըլլան: Կանոնաւորապէս զլուծել զեղնուցով լուսան, գլխին վրայ տաք ջուր հեղուլ, մօրթը յաճախ մե-

ղախառն ջրով թրջել, արեւիցէ զուտ իւղով մը շփել, կակուղ խաղանակ եւ եղջերայ սանդղ գործածել, ասոնք արտաքին միջոցներ են: Պարտաւարաշատ մտնող, յաճախ ժուռ գալ, երբեմն երբեմն բազմիցէ ընել, կանոնաւոր մարտադրութիւն աւրիւնը կը զօրացնեն, կը մաքրեն, լաւ կը պահեն: Այս ամէն բան ընելէն վերջ՝ եթէ մագնիտ ձեռնարկէ կամ թափուի, այս կամ հաստիկն եւ կամ խոռոչաւորներն արդիւնքն է, որուն դէմ միշտ շկայ:

ՄԱՆԻՐԱԼՈՒՐԵ

Ալմոցի Յորնիւնը:

Ամենու ծանօթ չէ թէ ակնոցը, մարդկութեան այս բարեխարն՝ այս տարի իւր 600ամեայ յարեւելան կատարեց: Անց տեսութիւնն յղիււած ապակիներով ամրացնելու սովորութիւնն, 2000 տարիէ աւել է որ Եւրոպայ սկսած է: Արդէն ներսն՝ որ կարճատեւ էր, գոգաւոր յղիււած ապակիներ կը գործածէր սուսերամաշից խողովըն լաւ դիտելու համար: Մինչեւ ծաղ գար զատ զատ ապակիներ կը գործածէին: Հիմնական կրկին ապակիէ կազմուած ակնոցն 1290ին գտնուեցաւ: Ֆիրենցէ գտնուած զամրանադրի մը համեմատ՝ ասոր գոյնը Սալվինոյ կը համարուի. իսկ սմանը ամէն արուեստից հմուտ եւ ճարտար Ալեքսանդր Մեքենա կրօնաւորին կու տան այս գիւտը: Ծաղ դատուն մէջ աշրջներն յաճախ կը գործածուէին եւ իբրեւ թանկագին բաներ կը համարուէին, որոնց վրայ նոյն իսկ կապէր մէջ արամանութիւններ կ'ըլլային: Ս. Անտոն Բատտիստի ոչ միայն իւր զգեստները, այլ եւ ակնոցն աղքատաց պարգեւած է: Յառաջեւան ակնոցներն Իտալիա կը շննարեն, ետքէն Հոլանտայի Միտտելզուրից քաղաքն ու Գերմանիա ալ սկսան շննարել, որ նոր ժամանակներս ի մասնաւոր Ռաճենով մեծ անուն ունի իբրեւ «ակնոցի քաղաք»:

Մամոն:

Միացեալ-Նահանգաց մէջ 676 գերմաներէն լրագիր կայ. 915 օրաթերթ, 585թ շաբաթաթերթ: Գաղղիներէն լրագիրը թիւն է 46, 3ն օրաթերթ: Սերմանիտեան լեզուներով 101, որոնց մէջէն 2ն ամենօրեայ: Սպանիերէն լեզուա հրատարակեալ լրագրաց թիւն 38 է, ասոնց 4ն ամենօրեայ: Պահմանի լրագիրը 24 հատ են: 4թ օրաթերթ: 13 լրագիր լեզուն հոլանտերէն է. լեհերէն եւ իտալերէն լրագրաց թիւն ալ նոյնչափ են: ամէն օր 2 լեհերէն, 3 իտալերէն լրագիրը կը հրատարակուին: 7 ամաներէն, 4 ֆինլանտերէն, 2 իսլանտերէն, 2 բորթուկեգերէն, 2 ռուսերէն, 2 իսլանտերէն, 2 ճաներէն, 1 հունգարերէն, 1 ուսներէն, 1 հայերէն եւ 1 յուսերէն լրագիրը կան: Սլոնաւալեզուն (Սլոնաւիկ) ալ լրագիր մ'ունի: Լեզուական երկու գաւառաբարբառներ ալ մէկ մէկ լրագիր ունին: